

Zbirka odločb sodne prakse

Zadeva C-576/20

CC
proti

Pensionsversicherungsanstalt

(predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Oberster Gerichtshof)

Sodba Sodišča (drugi senat) z dne 7. julija 2022

„Predhodno odločanje – Socialna varnost delavcev migrantov – Uredba (ES) št. 987/2009 – Člen 44(2) – Področje uporabe – Starostna pokojnina – Izračun – Upoštevanje dobe za vzgojo otrok, dopolnjene v drugih državah članicah – Člen 21 PDEU – Prosto gibanje državljanov“

1. *Socialna varnost – Delavci migranti – Pokojninsko zavarovanje – Obdobja, ki jih je treba upoštevati – Doba za vzgojo otrok, dopolnjena v drugi državi članici – Pravilo o upoštevanju teh obdobj, določeno s členom 44 Uredbe št. 987/2009 – Izključnost – Neobstoj (člen 21 PDEU; uredbi Evropskega parlamenta in Sveta št. 883/2004 in 987/2009, člen 44)*

(Glej točke od 41 do 55.)

2. *Socialna varnost – Delavci migranti – Pokojninsko zavarovanje – Obdobja, ki jih je treba upoštevati – Doba za vzgojo otrok, dopolnjena v drugi državi članici – Oseba, ki je začasno uredila svoje prebivališče v tej drugi državi članici, kjer ni opravljala dejavnosti zaposlene ali samozaposlene osebe, in ki je delala izključno v državi članici, ki je pristojna za izplačilo njene starostne pokojnine – Obveznost zadnjenavedene države članice, da navedena obdobja upošteva na podlagi člena 21 PDEU (člen 21 PDEU; Uredba Evropskega parlamenta in Sveta št. 987/2009, člen 44)*

(Glej točke od 62 do 66 in izrek.)

Povzetek

Pri izračunu starostne pokojnine je treba upoštevati dobo za vzgojo otrok, dopolnjeno v drugih državah članicah

Sodišče je potrdilo svojo sodno prakso, v skladu s katero mora država članica, ki je pristojna za izplačilo pokojnine in v izključno kateri je upravičenec delal in plačeval prispevke tako pred prenosom stalnega prebivališča v drugo državo članico, v kateri se je posvetil vzgoji svojih otrok, kot tudi po njem, upoštevati to dobo za vzgojo otrok

Po opravljanju dejavnosti samozaposlene osebe v Avstriji se je CC novembra 1987 naselila v Belgiji, kjer je rodila dva otroka, in sicer 5. decembra 1987 in 23. februarja 1990. Takoj po rojstvu prvega otroka se je posvetila vzgoji, ne da bi opravljala zaposlitev, pridobila zavarovalno dobo ali prejemale dajatve iz naslova vzgoje svojih otrok. Enako je bilo na Madžarskem, kjer je prebivala decembra 1991.

Ob vrnitvi v Avstrijo februarja 1993 je CC še nadaljnjih 13 mesecev namenila vzgoji otrok, pri čemer je bila obvezno zavarovana in je plačevala prispevke v avstrijski sistem socialne varnosti. Nato je delala in plačevala prispevke v tej državi članici do upokojitve.

Po tem, ko je pri avstrijskem pokojninskem uradu vložila zahtevo za dodelitev starostne pokojnine, ji je navedeni urad to pravico priznal z odločbo z dne 29. decembra 2017. Doba za vzgojo otrok, dopolnjena v Avstriji, je bila izenačena z zavarovalnimi dobami in se je upoštevala pri izračunu zneska njene pokojnine. Nasprotno pa se ni upoštevala doba za vzgojo otrok, ki je bila dopolnjena v Belgiji in na Madžarskem.

CC je to odločbo izpodbijala z navedbo, da je treba dobe za vzgojo otrok, dopolnjene v drugih državah članicah, izenačiti z zavarovalnimi dobami na podlagi člena 21 PDEU, ki določa pravico do prostega gibanja državljanov Unije, ker je pred tem obdobjem in po njem delala in bila vključena v avstrijski sistem socialne varnosti.

CC je po zavrnitvi njene tožbe vložila revizijo pri Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče, Avstrija). Ker je imelo to sodišče v zvezi z upoštevanjem dobe za vzgojo otrok, dopolnjene v drugih državah članicah, za izračun starostne pokojnine dvome, je zaprosilo Sodišče za razlago določbe sekundarne zakonodaje Unije¹, ki se v obravnavani zadevi uporablja *ratione temporis*. Ne bi naj namreč bilo izključeno, da ta določba na izključni način določa pogoje za tako upoštevanje, ki pa jih CC ne izpolnjuje: na datum, ko se je začela prva doba za vzgojo otrok, v Avstriji ni opravljala dejavnosti zaposlene ali samozaposlene osebe.

Sodišče je s sodbo zavrnilo izključnost te določbe v zvezi z upoštevanjem dobe za vzgojo otrok, ki jo je ista oseba dopolnila v različnih državah članicah, in potrdilo, da je treba v obravnavanem primeru to dobo upoštevati na podlagi člena 21 PDEU.

Presoja Sodišča

Sodišče je na prvem mestu presodilo, da je treba člen 44 Uredbe št. 987/2009 glede na njegovo besedilo, okvir, v katerega je umeščen, in cilje, ki se uresničujejo z ureditvijo, katere del je, razlagati tako, da upoštevanja dobe za vzgojo otrok, ki jo je ista oseba dopolnila v različnih državah članicah, ne ureja izključno.

¹ Gre za člen 44(2) Uredbe (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (UL 2009, L 284, str. 1).

Ta člen 44, naslovljen „Upoštevanje dobe za vzgojo otrok“, v odstavku 2 določa, da če na podlagi zakonodaje države članice, ki je pristojna v skladu z naslovom II Uredbe št. 883/2004, ni upoštevana doba za vzgojo otrok, je nosilec države članice, katere zakonodaja je v skladu z naslovom II Uredbe št. 883/2004 veljala za zadevno osebo, ker je ta opravljala dejavnost zaposlene ali samozaposlene osebe na dan, ko se je doba za vzgojo zadevnega otroka začela upoštevati, še naprej pristojen za upoštevanje te dobe kot dobe za vzgojo otrok po lastni zakonodaji, kakor da je bil otrok vzgajan na njegovem ozemlju.

Glede besedila tega člena je Sodišče navedlo, da ta člen ne določa izrecno, da je v njem to upoštevanje urejeno izključno, in da čeprav navedena določba pomeni kodifikacijo sodne prakse Sodišča v zvezi s tem², na datum začetka veljavnosti tega člena Sodišče sodbe Reichel-Albert³ še ni razglasilo in ugotovitev iz te sodbe torej ni bilo mogoče upoštevati pri sprejetju Uredbe št. 987/2009 za njihovo morebitno kodifikacijo.

Sodišče se je v zvezi z okvirom, v katerega je umeščen člen 44 Uredbe št. 987/2009, oprlo na naslov in poglavje te uredbe, v katera spada ta člen, in pojasnilo, da ta določba določa dodatno pravilo, ki omogoča, da se poveča verjetnost, da se bo zadevnim osebam v celoti upoštevala njihova doba za vzgojo otrok, in da se tako v največji možni meri izogne temu, da ne bi bilo tako.

V zvezi s ciljem Uredbe št. 987/2009, razlaga, v skladu s katero bi člen 44 Uredbe št. 987/2009 upoštevanje dobe za vzgojo otrok, dopolnjene v različnih državah članicah, urejal izključno, bi državi članici, pristojni za izplačilo starostne pokojnine osebe, ki je delala in plačevala prispevke izključno v tej državi članici tako pred prenosom svojega prebivališča v drugo državo članico, kjer se je posvetila vzgoji svojih otrok, kot po njem, omogočila, da zavrne upoštevanje dobe za vzgojo otrok, ki jo je ta oseba dopolnila v drugi državi članici, in jo tako obravnava manj ugodno samo zato, ker je izvrševala pravico do prostega gibanja. Taka razlaga bi bila zato v nasprotju s cilji te uredbe, zlasti glede zagotavljanja spoštovanja načela prostega gibanja, določenega v členu 21 PDEU, in bi tako lahko ogrozila polni učinek člena 44 te uredbe.

Drugič, Sodišče je razsodilo, da je za zagotovitev spoštovanja tega načela ugotovitve iz sodbe Reichel-Albert mogoče prenesti na položaj, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, v katerem zadevna oseba ne izpolnjuje pogoja opravljanja dejavnosti zaposlene ali samozaposlene osebe, ki je določen v tej določbi za to, da država članica, pristojna za izplačilo starostne pokojnine, pri dodelitvi te pokojnine upošteva dobo za vzgojo otrok, ki jo je zadevna oseba dopolnila v drugih državah članicah. Zato mora ta država članica to dobo upoštevati na podlagi člena 21 PDEU, če je ta oseba delala in plačevala prispevke izključno v navedeni državi članici tako pred prenosom svojega prebivališča v drugo državo članico, kjer je dopolnila navedeno dobo, kot po njem.

Sodišče je tako ugotovilo, da obstaja – tako kot v položaju, ki je bil obravnavan v sodbi Reichel-Albert – zadostna povezava med dobo za vzgojo otrok, ki jo je dopolnila CC, in zavarovalno dobo, ki jo je dopolnila zaradi opravljanja poklicne dejavnosti v Avstriji. Zato je treba zakonodajo te države članice uporabiti pri upoštevanju in priznavanju te dobe v zvezi z dodelitvijo starostne pokojnine s strani te iste države članice.

Če CC ne bi zapustila Avstrije, bi se njena doba za vzgojo otrok upoštevala pri izračunu njene avstrijske starostne pokojnine. Zato je CC tako kot zadevna oseba v zadevi, v kateri je bila izdana sodba Reichel-Albert, v slabšem položaju samo zato, ker je izvrševala pravico do prostega gibanja, kar je v nasprotju s členom 21 PDEU.

² Sodišče je s sodbama z dne 23. novembra 2000, *Elsen* (C-135/99, EU:C:2000:647), in z dne 7. februarja 2002, *Kauer* (C-28/00, EU:C:2002:82), določilo preizkus „tesne povezave“ ali „zadostne povezave“ med zavarovalnimi dobami, dopolnjenimi zaradi opravljanja poklicne dejavnosti v državi članici, v kateri zadevna oseba zahteva starostno pokojnino, in dobo za vzgojo otrok, ki jo je ta oseba dopolnila v drugi državi članici. Sodišče je razsodilo, da je okoliščina, da sta ti osebi, ki sta delali izključno v državi članici, pristojni za izplačilo njune starostne pokojnine, v trenutku rojstva njunega otroka opravljali dejavnost zaposlene osebe na ozemlju te države članice, omogočala, da se ugotovi obstoj take tesne oziroma zadostne povezave in da se je zato zakonodaja navedene države članice uporabljala v zvezi z upoštevanjem dobe za vzgojo otrok, dopolnjene v drugi državi članici, pri dodelitvi take pokojnine.

³ V sodbi z dne 19. julija 2012, *Reichel-Albert* (C-522/10, EU:C:2012:475), je Sodišče razsodilo, da je treba člen 21 PDEU razlagati tako, da pristojno institucijo prve države članice pri dodeljevanju starostne pokojnine zavezuje, da upošteva dobo za vzgojo otrok, dopolnjeno v drugi državi članici, kot da je to dobo na nacionalnem ozemlju dopolnila oseba, ki je poklicno dejavnost opravljala samo v prvi državi članici in ki je ob rojstvu svojih otrok začasno prenehala opravljati poklicno dejavnost v prvi državi članici ter je izključno iz družinskih razlogov začela prebivati na ozemlju druge države članice.